

**Samling i etterkant av KHB' avtalens AG møte
I Kystverkets lokaler i Horten 12. og 13. mars 2014**

Tema: De ulike landenes håndtering av refusjonskrav

Tilstede:

Danmark: Frank Rasmussen, Søværnets Operative kommando

Finland : Kati Suomalainen, Miljöministeriet, Kati Tahvonen, Finland Miljöcentral (SYKE) og Lena Nordqvist, Finland Miljöcentral (SYKE)

Norge: Wenche Stenvang, Lill V. Benjaminsen, Rune Frostvin og Corinne Strupe – alle Kystverket

Sverige: Nina Andersson, Kustbevakningen

Referent: Elin Nilssen, Kystverket

Oppstart og presentasjon av deltakerne

Beredskapsdirektør Johan Marius Ly åpnet møtet med å ønske alle velkommen til samlingen.

Målsetningen med samlingen er å kunne knytte tettere kontakt, dra nytte av et samarbeide på tvers av de nordiske landene, og å utveksle erfaringer/utfordringer forbundet med refusjonskrav etter hendelser med akutt forurensning.

Wenche Stenvang presenterte programmet for dagene, før man tok en kort presentasjon av alle deltagerne.

Hvordan er arbeidet med refusjonskrav organisert i de ulike landene

Hvordan fungerer en statlig forurensningsaksjon:

Norge

KyV har myndighet etter forurensningsloven, til å gi pålegg til forurenser om å iverksette tiltak etter en akutt forurensning. Dersom forurenser ikke iverksetter tiltak etter pålegg kan KyV overta.

De kostnader KyV sender krav om å få refundert er de kostnadene som er brukt for å hindre eller begrense forurensning (for eksempel kan advokatbistand for å få frem krav ikke kreves refundert).

Finland

SYKE håndterer hendelser med olje på sjø, mens lokal redningstjeneste håndterer olje på land.

I Finland er det SYKE og det nasjonale oljefondet som tar seg av refusjoner etter store hendelser og krever sine kostnader fra ansvarlig forurenser eller deres forsikringsselskap.

Små hendelser håndteres kommunalt. Kommunene krever refusjon av sine kostnader direkte fra ansvarlig forurenser eller fra forurenserens forsikringsselskap.

Sverige

Kustbevakningen håndterer hendelser med olje til sjø og sender refusjonskrav for dette.

Ved oljepåslag på land er det MSB eller kommunene som er ansvarlig for å rydde opp og eventuelt selv sende krav.

Sverige har ikke hatt noen krav som har gått til domstolen.

Danmark

SOK har ansvaret så lenge oljen flyter, når den kommer på land er det kommunene som er ansvarlig for oppryddingen.

Frank Rasmussen mener det er SOK som samler og sender krav for alle kostnader ved større hendelser, også for andre etater.

(Ved forureninger fra olietankskibe kan Danmark - og alle andre lande - også stille krav for å få refundert kostnader for tapt turisme/erhverv. Kravet stilles ovefor Oliefonden)

Kommunene retter småkrav selv. Ved ukjent forurenser betaler staten.

I de senere år har Danmark udstedt følgende refusionskrav:

2008: 4,5 mill

2009 - 12: ca. 1,0 mill i gns. pr. år

2013: 2,3 mill.

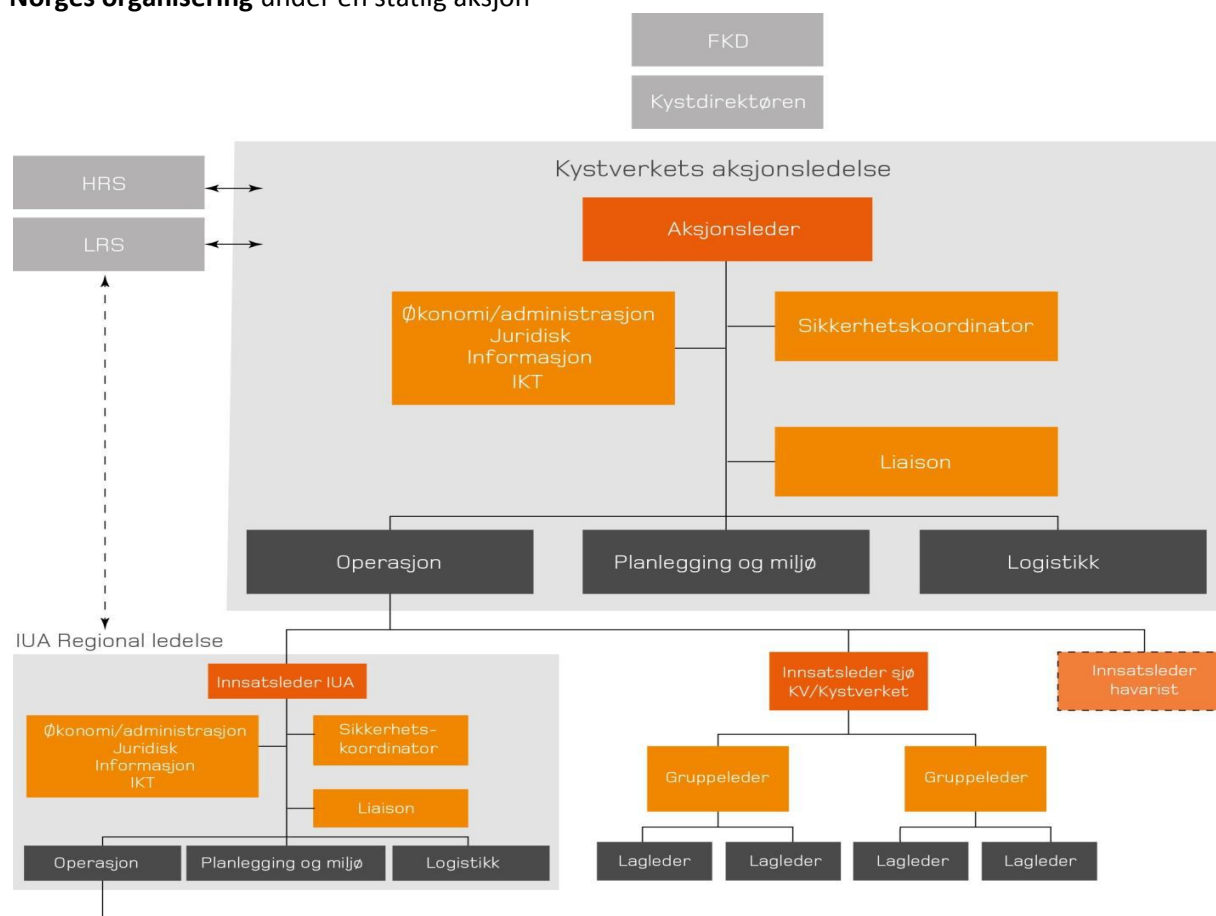
Refusionskrav fremsendes f.eks. ved grundstødning og der udsendes et miljøskib p.g.a. fare for forurening.

Renter

Norge beregner avsavn og forsinkelsesrenter. I de andre landene beregnes ikke avsavnsrenter, kun forsinkelsesrenter (i varierende grad).

Organisering og retningslinjer

Norges organisering under en statlig aksjon

Kystverket sender ut rådgivningsbistand til lokale myndigheter og kommuner. Kystverket har utarbeidet en administrativ veileder som kan være til hjelp under aksjoner.

<http://www.kystverket.no/Beredskap/Forurensningsberedskap/Kommunal-beredskap/Administrativ-veileder/>

I Danmark sitter aksjonsleder i et politidistrikt lokalt (Totalt 7 distrikt). Ved store hendelser blir dette løftet til et høyere nivå.

Danmarks guideline:

Kommunens navn og adresse

Kommunens kontoopplysninger

Rapport oppført i kronologisk rekkefølge over de iverksatte foranstaltninger (minuttrapport)

Kopi av timelister for alt personell og materiale som har vært innsatt i forurensningsbekjempelsen

Kopi av bilag vedrørende øvrige relevante utgifter som ønskes refundert

Finlands organisering under en stor forurensningsaksjon:

[http://www.environment.fi/en-](http://www.environment.fi/en-US/Waters_and_sea/Environmental_emergency_response_in_Finland/Marine_pollution_response)

[US/Waters and sea/Environmental emergency response in Finland/Marine pollution response](http://www.environment.fi/en-US/Waters_and_sea/Environmental_emergency_response_in_Finland/Marine_pollution_response)

Finland hadde også utarbeidet sin egen guideline, denne er kun tilgjengelig på finsk.

Dokumentasjon/regnskapsbilag

Norge:: Har strenge krav til dokumentasjon. Viktig å være tydelig i starten av en aksjon på at alt man gjør må dokumenteres. Dette gjelder timelister, navnelister på bespising etc. Ber om at kommunene/IUA gjerne skriver på bilagene hvorfor innkjøp er gjort. Jo mer forklaring dess bedre. Bruker den administrative veilederen som et hjelpedokument.

I Sverige har man kun Kustbevakningens egne fakturaer (krav) som skal dokumenteres. Kustbevakningen får sjelden problemer med å få refundert sine kostnader og ettersender dokumentasjon ved behov. MSB är i Sverige den myndighet som håller efter och går igenom kommunens krav. De har ibland svært att få in det underlag de önskar från kommunerna.

I Finland har man ikke hatt problemer med dokumentasjon. Deres guideline er et godt hjelpeverktøy som beskriver hva slags dokumentasjon man skal ha med i et eventuelt refusjonskrav. SYKE godkjenner dokumentasjonen fra kommunene ved eventuelle refusjonskrav av hendelser til sjø. Ikke så strenge krav til dokumentasjon som man har i Norge.

Aktuelle saker og problemstillinger:

Konsulentbistand (for eksempel advokat til kravsikring)

Det er forskjell i lovverket mellom de nordiske landene.

Alle utveksler landenes "letter of undertaking".

Ansettelse under aksjoner

I Norge har man en forhåndsbestemt timelønn. Kommunene ansetter og betaler lønn som blir refundert fra Kystverket i etterkant. I Norge har man leid inn arbeidsledige gjennom NAV. Kan kun bruke sivilforsvaret i begrenset omfang for eksempel sette opp telt, ikke delta i selve oppryddingsarbeidet.

I Sverige bruker man kun sivilforsvaret. Det er MSB sammen med kommunene som iblant tar seg av de frivillige som ønsker å bidra under en opprydding.

I Danmark hyrer man ikke inn noen. Det er Beredskapsstyrelsen som tar seg av påslag på land. De bruker vernepliktige. Har brukt Greenpeace i ett tilfelle som frivillig mannskap uten godtgjørelse.

I Finland har man ikke brukt frivillige. Kommunene tar direkte kontakt og gjør avtaler selv for det mannskapet de har behov for. De kan bruke vernepliktige i begrenset omfang. Det gjøres et arbeid i Finland nå for å se på om man kan be frivillige organisasjoner bidra uten å betale ut noe lønn.

Små krav, hvor går grensen for å kreve refusjon/gå til retten (Nina)

Sverige: informerte om at når fritidsbåter synker ved kai blir det ikke sendt regning til eier for å få hevet båten. Man er redd for at ved slike hendelser så vil ikke eier ikke melde ifra hvis de måtte dekke kostnadene til heving.

Norge: Utfordring å vite hvem som skal belastes for kostnadene knyttet til fartøy som drifter, hvor Kystverket ber Kystvakta om hjelp, men der fartøyet kommer i gang ved egen hjelp. Dette gjelder også fjerning av drivende gjenstander som er til fare for skipstrafikken.

Miljøundersøkelser (Lena)

Finland ønsket å vite de andres erfaringer med hvor lang tid i etterkant av en hendelse man bør gjennomføre miljøundersøkelser.

I Norge gjøres miljøundersøkelser inntil 3 år etter at en hendelse er avsluttet.

Sverige: Kamp mellom kommunen og MSB om hvor lenge man skal sanere. Forsikringselskapet ønske er ikke å betale for sanering i lang tid etter en hendelse.

I Danmark Erfaring etter Fu Shang Hai, oljen ble igjen i fartøyet fordi det lå last over oljetankene. Da de forlot vraket i 2003 fikk man beskjed om at man ikke vil få dekket flere kostnader. I 2013 ble vraket tømt for olje, disse kostnadene måtte dekkes av *den danske stat*.

Anskaffelser

Kystverket bistår kommunene med råd til hvordan de skal gjøre sine anskaffelser.

Merverdiavgift

I Norge legger man på mva på kravet før det sendes, dette gjøres ikke i de andre nordiske landene.

Frist for å sende refusjonskrav.

Sverige: Foreldelsesfrist for å sende krav: 3 år til man tar ut søksmål.

Danmark – 3 år

Finland – usikker på fristen, mulig det er 3 år.

Norge: 3 år fra kostnaden er pådratt

Forskjell i begrensingsfondenes størrelse – avhengig av hvilket land fondet etableres i

Eks: Godafoss aksjonen

60 mill begrensingsfond – Sverige

400 mil begrensingsfond – Norge

Fuglevask

I **Finland** brukes WWF til å vaske fugler, det er det nasjonale fondet som betaler kostnadene for dette, og ber om refusjon fra den som har forurenset. Det er ikke forbundet med store kostnader. SYKE tar beslutningen om når man skal starte vasking av fugl.

I **Danmark** skyter de oljeskadet fugl.

I **Norge** har man tatt en beslutning om å prioritere fuglevasking av truede fuglearter.

I **Sverige** skyter man som hovedregel oljeskadet fugl. Ibland erbjuder sig olika organisationer att ta hand om fåglarna så då får de göra det, men det sänds såvitt man vet inga krav för kostnaderna.

Fartøysleie statlige ressurser

Diskusjon rundt bruk av slepefartøy, privat eller bruk av Kustbevakningen/Kystvakta. Norge tar tidlig en beslutning om slep. I Sverige må man vente, man kan bare slepe ved nød og man tar betalt fra redningslederen tar en beslutning om å starte aksjon, en pris for gangtid, og en pris for liggetid. Nina vil sende over disse prisene.

EU Claims guidelines – erfaringer og grad av implementering i arbeidet

Wenche fortalte litt om forhistorien til EU guideline og arbeidet som blir gjort i arbeidsgruppen.

Wenche deltar som Norges representant i denne arbeidsgruppen.

Kystverket har brukt denne guidelinen som "best practice i Europa" i retten (Fjord Champion)

Kystverket bruker krav formatet, prisstrukturen og leieprisene, som er beskrevet i EU guidelinen.

I Finland og Sverige prøver man å forhindre og ta sine saker til retten, prøver å få et forlik ved å forhandle.

Tiltakspålegg Kontra begrensingsrett (vrak)

Norge: Ansvarlig forurensere skal rydde opp, og så melde inn sitt krav til begrensingsfondet.

Reder må gjøre jobben å melde sitt krav til fondet.

Sverige: Plikt til å betale, ikke til å rydde opp.

Diskusjon og oppsummering (veien videre/felles arenaer)

Deltagerne ble enige om å gi en anbefaling til KBH-avtalen om at man bør ha en tilsvarende samling gjerne i forlengelsen av AG i uke 10 i 2015. Nyttig møte for å utveksle erfaringer, maler og å ta lærdom av andres hendelser. Bør også invitere operative deltagere til samlingen. Ved neste møte vil det også være nyttig at MSB er representert.